Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

11. november 2015*

Eelotsusetaotlus — Õigusalane koostöö tsiviilasjades — Kohtu- ja kohtuväliste dokumentide kättetoimetamine — Mõiste „kohtuväline dokument” — Eraõiguslik dokument — Piiriülene toime — Siseturu toimimine

Kohtuasjas C-223/14,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Juzgado de Primera Instancia nº 7 de Las Palmas de Gran Canaria (Las Palmas de Gran Canaria esimese astme kohus nr 7, Hispaania) 28. aprilli 2014. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 7. mail 2014, menetluses

Tecom Mican SL,

José Arias Domínguez,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: Euroopa Kohtu asepresident A. Tizzano (ettekandja) esimese koja presidendi ülesannetes ning kohtunikud F. Biltgen, A. Borg Barthet, E. Levits ja M. Berger,

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 25. märtsi 2015. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Tecom Mican SL, esindaja: *abogado* T. Rosales Hernández,

— Hispaania valitsus, esindaja: A. Gavela Llopis,

— Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze ja J. Kemper,

— Ungari valitsus, esindajad: M. Zoltán Fehér ja G. Koós,

— Portugali valitsus, esindajad: L. Inez Fernandes, A. Fonseca Santos ja R. Chambel Margarido,

— Euroopa Komisjon, esindajad: F. Castillo de la Torre ja M. Wilderspin,

olles 4. juuni 2015. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1393/2007 kohtuväliste ja kohtudokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades („dokumentide kättetoimetamine"), millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000, (ELT L 324, lk 79), artikli 16 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud Juzgado de Primera Instancia nº 7 de Las Palmas de Gran Canaria (Las Palmas de Gran Canaria esimese astme kohus nr 7) lahendatavas asjas, milles kaubandusagent Tecom Mican SL (edaspidi „Tecom") esitas kaebuse selle kohtu kohtusekretäri otsuse peale keelduda äriühingule MAN Diesel & Turbo SE (edaspidi „MAN Diesel") nõudekirja kättetoimetamisest väljaspool kohtumenetlust.

Õiguslik raamistik

Rahvusvaheline õigus

3 15. novembri 1965. aasta Haagi konventsiooni tsiviil- ja kaubandusasjade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide välisriikides kätteandmise kohta (edaspidi „1965. aasta Haagi konventsioon") artikkel 17 näeb ette:

„Osalisriigi asutustelt või kohtuametnikelt pärinevad kohtuvälised dokumendid võib teises osalisriigis kätteandmiseks edastada konventsiooni sätete kohaselt ja selles näidatud viisil."

4 Haagi konventsiooni toimimise praktilises juhendis (Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi alaline büroo, „Haagi kättetoimetamiskonventsiooni toimimise praktiline juhend", 3. väljaanne, Bruylant, Brüssel, 2006) on muu hulgas märgitud, et „kohtuvälised dokumendid erinevad kohtudokumentidest selle poolest, et ei ole vahetult mõne protsessiga seotud, ja puhteraõiguslikest aktidest selle poolest, et eeldavad „ametiasutuse või ametiisiku" sekkumist".

Liidu õigus

5 Euroopa Liidu Nõukogu võttis 26. mai 1997. aasta aktiga EL lepingu artikli K.3 (EL lepingu artiklid K-K.9 asendati EL artiklitega 29-42) alusel vastu konventsiooni kohtu- ja kohtuväliste dokumentide Euroopa Liidu liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT C 261, lk 1, edaspidi „1997. aasta konventsioon").

6 See konventsioon kohtuvälise dokumendi mõistet ei määratle. Kuid Euroopa Liidu lepingu artikli K.3 alusel vastu võetud konventsiooni kohtu- ja kohtuväliste dokumentide Euroopa Liidu liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades seletuskirjas (EÜT 1997, C 261, lk 26) on selle konventsiooni artikli 1 kommentaarides märgitud järgmist:

„[...] Mis puudutab kohtuväliseid dokumente, siis ei tundu olevat võimalik neid täpselt defineerida. Võib väita, et tegemist on ametiisiku koostatavate dokumentidega, nagu notariaalselt tõestatud või täituri koostatud aktid, liikmesriigi asutuse koostatud aktid või ka dokumendid, mille laad ja olulisus õigustavad nende edastamist ja adressaadile teatavaks tegemist ametliku menetluse teel." [Mitteametlik tõlge]

7 Liikmesriigid nimetatud konventsiooni ei ratifitseerinud.

8 Inspireerituna eespool viidatud konventsiooni tekstist, sätestas nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1348/2000, tsiviil- ja kaubandusasjade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide Euroopa Liidu liikmesriikides kätteandmise kohta (EÜT L 160, lk 37; ELT eriväljaanne 19/01, lk 227), artikkel 16:

„Kohtuväliseid dokumente võib teises liikmesriigis kätteandmiseks edastada vastavalt käesoleva määruse sätetele."

9 Viidatud määruse artikli 17 punkt b nägi ette loetelu koostamise dokumentide kohta, mida võis selle määruse alusel kätte anda.

10 Nimetatud loetelu oli komisjoni 25. septembri 2001. aasta otsuse 2001/781/EÜ, millega võetakse vastu vastuvõtvate asutuste teatmik ja sõnastik dokumentide kohta, mida võib kätte anda vastavalt nõukogu määrusele nr 1348/2000 (EÜT L 298, lk 1; ELT eriväljaanne 19/03, lk 3; parandused EÜT 2002, L 31, lk 88 ja ELT 2003, L 60, lk 3), muudetud komisjoni 16. juuli 2007. aasta otsusega 2007/500/EÜ (ELT L 185, lk 24), II lisa. See sisaldas teavet, mida liikmesriigid edastasid määruse nr 1348/2000 artikli 17 punkti b alusel. Hispaania Kuningriiki puudutavas osas oli märgitud, et „[k]ätteantavad kohtuvälised dokumendid on kohtuvälised dokumendid, mille on välja andnud ametiasutus, kes on Hispaania õigusnormide alusel pädev dokumente kätte andma". [mitteametlik tõlge]

11 Määrus nr 1348/2000 tunnistati kehtetuks ja asendati määrusega nr 1393/2007.

12 Määruse nr 1393/2007 põhjendustes 2 ja 6 on märgitud:

„(2) Siseturu nõuetekohaseks toimimiseks tuleb parandada ja kiirendada tsiviil- ja kaubandusasjades kättetoimetatavate kohtu- ja kohtuväliste dokumentide edastamist liikmesriikide vahel.

[...]

(6) Tõhus ning kiire tsiviilkohtumenetlus eeldab, et kohtu- ja kohtuvälised dokumendid edastatakse otse ning kiiresti liikmesriikide poolt määratud kohalikele asutustele [...]"

13 Selle määruse artikli 2 lõige 1 näeb ette:

„Iga liikmesriik määrab ametiisikud, asutused või teised isikud, edaspidi „edastavad asutused", kes on pädevad edastama teises liikmesriigis kätteantavaid kohtu- või kohtuväliseid dokumente."

14 Kooskõlas viidatud määruse artikli 23 lõikega 1 teatas Hispaania Kuningriik Euroopa Komisjonile, et ta on määranud „edastavaks asutuseks" siseriiklike kohtute kohtusekretäri (*Secretario Judicial*) (edaspidi „kohtusekretär").

15 Määruse nr 1393/2007 artiklid 12-15 näevad ette „muud kohtudokumentide edastamise ja kättetoimetamise viisid".

16 Selle määruse artikkel 16 on sõnastatud järgmiselt:

„Kohtuväliseid dokumente võib teises liikmesriigis kättetoimetamiseks edastada vastavalt käesoleva määruse sätetele."

Hispaania õigus

17 Hispaania siseriiklikku õigusesse võeti nõukogu 18. detsembri 1986. aasta direktiiv 86/653/EMÜ füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevate kaubandusagentide tegevust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 382, lk 17; ELT eriväljaanne 06/01, lk 177) üle 27. mai 1992. aasta seadusega 12/1992 agendilepingu kohta (Ley 12/1992, sobre contrato de agencia; *Boletín Oficial del Estado* 29.5.1992, edaspidi „seadus 12/1992").

18 Seaduse 12/1992 artikli 15 lõige 2 sätestab:

„Agendil on õigus nõuda käsundiandja raamatupidamisarvestuse esitamist ulatuses, mis on vajalik selleks, et ta saaks kontrollida kõiki talle makstava agenditasuga seotud asjaolusid kaubandusseadustikus ette nähtud vormis. Agendil on ka õigus nõuda, et käsundiaja edastaks talle tema valduses oleva teabe, mis on vajalik agenditasu summa kontrollimiseks."

19 Nimetatud seaduse artikkel 28 „Lahkumishüvitis" sätestab:

„1. Tähtajalise või tähtajatu agendilepingu lõppemisel on agendil, kes on käsundiandjale toonud uusi kliente või oluliselt laiendanud ärisuhteid olemasolevate klientidega, õigus hüvitisele, kui tema varasemast tegevusest võib käsundiandjale jätkuvalt tekkida olulist kasu ja kui hüvitise maksmine on õiglane, arvestades konkurentsipiirangu tingimuse olemasolu, agenditasu, mida kaubandusagent enam ei saa, ja muid juhtumi asjaolusid.

[...]"

20 Seaduse 12/1992 artikkel 31 sätestab:

„Lahkumishüvitise või kahju hüvitamise nõude aegumis[tähtaeg] on üks aasta alates lepingu lõppemisest."

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

21 Saksa õiguse alusel asutatud äriühing Man Diesel ja Hispaania õiguse alusel asutatud äriühing Tecom sõlmisid 2009. aasta novembris agendilepingu.

22 8. märtsil 2012 ütles Man Diesel selle lepingu ühepoolselt üles ning leping pidi lõppema 31. detsembril 2012.

23 Pärast seda ülesütlemist taotles Tecom 19. novembril 2013, et Juzgado de Primera Instancia nº 7 de Las Palmas de Gran Canaria (Las Palmas de Gran Canaria esimese astme kohus nr 7) kohtusekretär toimetaks Saksa pädeva ametiüksuse kaudu kätte nõudekirja, milles nõuti seaduse 12/1992 alusel nii selle summa tasumist, mis Tecomi hinnangul talle lahkumishüvitisena võlgu oldi, kui ka sissenõutavaks muutunud, kuid tasumata jäänud agenditasu maksmist, või teise võimalusena raamatupidamisandmete edastamist. Nimetatud kirjas oli muu hulgas märgitud, et sama nõue on juba Man Dieseilile esitatud veel ühe nõudekirjaga, mis koostati Hispaania notari juures, et see kehtiks ametliku notariaalaktina.

24 11. detsembril 2013 jättis kohtusekretär Tecomi taotluse rahuldamata, leides, et puudub kohtumenetlus, mille raames tuleks taotletud kohtulik õigusabitoiming läbi viia.

25 Järgmisel päeval esitas Tecom selle keeldumisotsuse peale vaide, väites, et vastavalt kohtuotsusele Roda Golf & Beach Resort (C-14/08, EU:C:2009:395) ei nõua määruse nr 1393/2007 artikkel 16, et kohtuvälise dokumendi, nagu see, mis on vaidluse all põhikohtuasjas, kättetoimetamine saab toimuda ainult käimasoleva kohtumenetluse raames.

26 Igal juhul toimetas Tecom 13. detsembril 2013 Man Dieselile Hispaania notari sekretariaadi kaudu kätte teise nõudekirja, paludes sissenõutavaks muutunud, kuid tasumata agenditasu ning lahkumishüvitise maksmist, et järgida lepingulist üheaastast aegumistähtaega alates lepingu lõpetamisest, nagu on selle hüvitise nõude esitamise kohta ette nähtud seaduse 12/1992 artiklis 31.

27 Kohtusekretär jättis 20. detsembri 2013. aasta määrusega vaide rahuldamata ja vaidlustatud keeldumisotsuse muutmata, täpsustades, et iga eraõiguslikku dokumenti ei saa käsitada „kohtuvälise dokumendina", mida võidaks määruse nr 1393/2007 artikli 16 tähenduses „kättetoimetamiseks edastada". Täpsemalt otsustas ta, et selle määruse kohaldamisalasse kuuluvad üksnes need kohtuvälised dokumendid, mis oma laadi või ametlikkuse tõttu tekitavad kindlaid õiguslikke tagajärgi.

28 Tecom esitas selle määruse peale 2. jaanuaril 2014 teistmisavalduse, väites, et ka puhteraõiguslikku dokumenti võib kätte toimetada „kohtuvälise dokumendina" määruse nr 1393/2007 artikli 16 tähenduses.

29 Seda avaldust menetledes meenutas Juzgado de Primera Instancia nº 7 de Las Palmas de Gran Canaria (Las Palmas de Gran Canaria esimese astme kohus nr 7), et on tõsi, et vastavalt kohtuotsusele Roda Golf & Beach Resort (C-14/08, EU:C:2009:395) on mõiste „kohtuväline dokument" viidatud artikli 16 tähenduses liidu õiguse sõltumatu mõiste ja et nii selles artiklis kui ka määruses nr 1393/2007 silmas peetud õigusalast koostööd „võidakse teha nii kohtumenetluses kui ka väljaspool niisugust menetlust". Kuid ta täpsustas ka, et tal puuduvad juhtnöörid, mille abil kindlaks teha, kas „kohtuväliseks dokumendiks" saab pidada ka akti, mis ei pärine asutuselt või ametiisikult või mida ei ole nemad koostanud.

30 Nendel tingimustel otsustas Juzgado de Primera Instancia nº 7 de Las Palmas de Gran Canaria (Las Palmas de Gran Canaria esimese astme kohus nr 7) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas „kohtuväliseks dokumendiks" määruse nr 1393/2007 artikli 16 tähenduses võib lugeda täiesti eraõiguslikku dokumenti, sõltumata sellest, et seda ei väljastanud ükski kohtuväline asutus või ametiisik?

2. Kui vastus on jaatav, siis kas kohtuväliseks dokumendiks võib lugeda mis tahes eraõiguslikku dokumenti või peavad sellel olema teatud konkreetsed tunnused?

3. Kui eraõiguslikul dokumendil on need tunnused, siis kas liidu kodanik võib taotleda määruse nr 1393/2007 artiklis 16 sätestatud korras kättetoimetamist, kui ta on juba teostanud sellise kättetoimetamise muu kohtuvälise ametiisiku – näiteks notari – vahendusel?

4. Kas määruse nr 1393/2007 artikli 16 seisukohalt tuleb arvesse võtta seda, et nimetatud koostööl on piiriülene toime ja see on vajalik siseturu nõuetekohaseks toimimiseks? Millal tuleb järeldada, et koostööl on „piiriülene toime ja see on vajalik siseturu nõuetekohaseks toimimiseks"?"

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene ja teine küsimus

31 Oma esimese ja teise küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas ja kui jah, siis mis tingimustel tuleb määruse nr 1393/2007 artiklit 16 tõlgendada nii, et selles artiklis kasutatud mõiste „kohtuväline dokument" hõlmab eraõiguslikku dokumenti, mida ei ole koostanud või tõestanud mõni asutus või ametiisik.

32 Nendele küsimustele kasuliku vastuse andmiseks tuleb kõigepealt meenutada, et määruse nr 1348/2000, mis muudeti kehtetuks ja asendati määrusega nr 1393/2007, artiklis 16 kasutatud mõiste „kohtuväline dokument" kohta on Euroopa Kohus juba otsustanud, et seda tuleb pidada sõltumatuks liidu õiguse mõisteks (kohtuotsus Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, punktid 49 ja 50). Nagu rõhutas ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 46, ei ole seega mingit põhjust mitte tõlgendada analoogselt ka määruse nr 1393/2007 artiklis 16 kasutatud sama mõistet „kohtuväline dokument".

33 Selle kohta olgu ka märgitud, et nagu Euroopa Kohus on juba otsustanud, tuleb nimetatud kohtuvälise dokumendi mõistet tõlgendada laialt, mistõttu ei saa see hõlmata ainult kohtumenetluse käigus koostatud dokumente, vaid võib laieneda ka notari koostatud dokumentidele (vt selle kohta kohtuotsus Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, punktid 56-59).

34 See järeldus üksi ei võimalda aga otsustada, kas see mõiste hõlmab ainult dokumente, mille on kohtumenetluse väliselt koostanud või tõestanud asutus või ametiisik, või kas see laieneb ka eraõiguslikele dokumentidele.

35 Kuna määruse nr 1393/2007 artikli 16 sõnastus ise ei ole piisavalt täpne, et saaks kindlaks määrata selle mõiste ulatuse selle artikli tähenduses, tuleb vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale arvesse võtta artikli 16 konteksti ja nimetatud määruse eesmärke ning vajaduse korral ka selle loomisprotsessi (vt kohtuotsused Drukarnia Multipress, C-357/13, EU:C:2015:253, punkt 22, ja Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, punkt 30).

36 Kõigepealt olgu konteksti osas meenutatud, et määrus nr 1393/2007, mille õiguslik alus on EÜ artikli 61 punkt c, kehtestab – nagu on märgitud selle põhjenduses 1 – kohtu- ja kohtuväliste dokumentide ühendusesisese kättetoimetamise mehhanismi tsiviil- ja kaubandusasjades, et luua vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala.

37 Eeltoodut arvestades tuleb samuti märkida, et vastavalt selle määruse põhjendusele 2 on määruse eesmärk parandada ja kiirendada tsiviil- ja kaubandusasjades kättetoimetatavate kohtu- ja kohtuväliste dokumentide edastamist liikmesriikide vahel, et tugevdada siseturu nõuetekohast toimimist (vt selle kohta kohtuotsused Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, punktid 29 ja 34, ning Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, punkt 54).

38 Kuna nendest täpsustustest ei tulene aga ühtegi määravat tegurit, mille abil saaks määratleda kohtuvälise dokumendi mõiste ulatuse, tuleb otsida muid kasulikke elemente ka määrusele nr 1393/2007 eelnenud õigusnormidest, täpsemalt tsiviilasjades õigusalase koostöö väljaarendamise valdkonnas, millesse see määrus kuulub (vt selle kohta kohtuotsus Weiss und Partner, C-14/07, EU:C:2008:264, punkt 50).

39 Selle kohta on oluline meenutada, et nõukogu võttis 1997. aasta konventsiooni vastu 26. mai 1997. aasta aktiga, st isegi enne määruse nr 1348/2000 jõustumist.

40 Nimetatud konventsioon kohtuvälise dokumendi mõistet ei määratle. Kuid selles seletuskirjas, millele on viidatud käesoleva kohtuotsuse punktis 6, on artikli 1 kommentaarides märgitud, et see mõiste võib hõlmata mitte ainult ametiisiku koostatavaid dokumente, nagu notariaalselt tõestatud või täituri koostatud aktid ja liikmesriigi asutuse koostatud aktid, vaid ka eraõiguslikke dokumente, „mille laad ja olulisus õigustavad nende edastamist ja adressaadile teatavaks tegemist ametliku menetluse teel".

41 Kuigi liikmesriigid seda konventsiooni ei ratifitseerinud, võeti sellest siiski eeskuju määruse nr 1348/2000 koostamisel, mille vastuvõtmise eesmärk oli just tagada selle sama konventsiooni sõlmimiseks peetud läbirääkimiste tulemuste jätkuvus.

42 On tõsi, et ka määruses nr 1348/2000 ei ole kohtuvälise dokumendi mõistet täpselt ja ühtselt määratletud, ja et selle artikli 17 punkt b sätestab lihtsalt komisjoni kohustuse koostada koostöös liikmesriikidega loetelu dokumentidest, mida võib kätte anda, kusjuures selles loetelus liikmesriikide poolt esitatud andmed on üksnes informatiivse tähendusega (vt kohtuotsus Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, punktid 46 ja 47).

43 Seevastu loetelu sisust nähtub, et liikmesriigid on – komisjoni kontrolli all – määratlenud erineval viisil dokumendid, mida nende hinnangul võib nimetatud määruse alusel kätte toimetada (vt kohtuotsus Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, punkt 47), lugedes kohtuväliste dokumentide kategooriasse kuuluvateks, nagu toonitab kohtujurist oma ettepaneku punktis 36, mitte ainult asutuse või ametiisiku koostatud dokumente, vaid ka eraõiguslikke dokumente, millel on konkreetses õiguskorras spetsiifiline tähtsus.

44 Kõigist eespool esitatud kaalutlustest nende kogumis võib järeldada, et vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 33 viidatud kohtupraktikast tulenevatele juhtnööridele ja nagu rõhutab kohtujurist oma ettepaneku punktis 60, tuleb mõistet „kohtuväline dokument" määruse nr 1393/2007 artikli 16 tähenduses tõlgendada nii, et see hõlmab nii asutuse või ametiisiku koostatud või tõestatud dokumente kui ka eraõiguslikke dokumente, mille ametlik edastamine välismaal elavale või asuvale adressaadile on vajalik mõne õiguse või õigusliku nõude teostamiseks, tõendamiseks või kaitsmiseks tsiviil- või kaubandusasjas.

45 Nimelt aitab niisuguste aktide piiriülene edastamine määruses nr 1393/2007 kehtestatud kättetoimetamise mehhanismi abil kaasa ka siseturu nõuetekohase toimimise tugevdamisele tsiviil- või kaubandusasjades tehtava koostöö valdkonnas ning panustab vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomisesse Euroopa Liidus.

46 Arvestades eeltoodut tuleb esimesele ja teisele küsimusele vastata, et määruse nr 1393/2007 artiklit 16 tuleb tõlgendada nii, et selles artiklis kasutatud mõiste „kohtuväline dokument" hõlmab mitte ainult asutuse või ametiisiku koostatud või tõestatud dokumente, vaid ka eraõiguslikke dokumente, mille ametlik edastamine välismaal elavale või asuvale adressaadile on vajalik mõne õiguse või õigusliku nõude teostamiseks, tõendamiseks või kaitsmiseks tsiviil- või kaubandusasjas.

Kolmas küsimus

47 Kolmandas küsimuses soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määrust nr 1393/2007 tuleb tõlgendada nii, et kohtuvälise dokumendi kättetoimetamine vastavalt selles määruses kehtestatud korrale on võimalik ka siis, kui see dokument on juba varem muud edastusviisi kasutades kätte toimetatud.

48 Esiteks on oluline rõhutada, et toimikust ega kohtuistungil poolte esitatud täpsustustest ei nähtu selgelt, kas selles küsimuses käsitletav varasem kättetoimetamine toimus edastusviisi abil, mida määruses nr 1393/2007 ette ei ole nähtud, või mõnda muud, selles määruses ette nähtud edastusviisi kasutades.

49 Seda arvestades tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtule kasuliku vastuse andmiseks esiteks analüüsida hüpoteesi, mil nõude esitaja teostab varasema kättetoimetamise edastusviisi abil, mida määruses nr 1393/2007 ette ei ole nähtud.

50 Selles küsimuses piisab, kui meenutada, et viidatud määruse artikli 1 lõike 1 sõnastus täpsustab, et määrust kohaldatakse tsiviil- ja kaubandusasjades, „kui […] kohtuväline dokument tuleb kättetoimetamiseks edastada ühest liikmesriigist teise" (kohtuotsus Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, punkt 20).

51 Nagu Euroopa Kohus on juba otsustanud, näeb viidatud määrus selles suhtes ette ainult kaks juhtu, mil dokumendi kättetoimetamine liikmesriikide vahel jääb selle määruse kohaldamisalast välja ja seda ei saa teostada nimetatud määruses ette nähtud edastusviiside kaudu, st esiteks siis, kui adressaadi peamine või alaline elu- või asukoht ei ole teada ning teiseks, kui adressaat on nimetanud esindaja riigis, kus kohtumenetlus toimub (vt kohtuotsus Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, punkt 24).

52 Seega tuleb tuvastada, et nagu toonitab ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 75, ei näe määrus nr 1393/2007 ette mingit muud erandit nende edastusviiside kasutamise suhtes, mis on ette nähtud liikmesriikide vahel kohtuväliste dokumentide kättetoimetamiseks, kui nõude esitaja on juba eelnevalt sama dokumendi kätte toimetanud mõnda muud, selles määruses mitte ette nähtud edastusviisi kasutades.

53 Järelikult jääb niisuguses olukorras võimalikuks kohtuvälise dokumendi piireülene kättetoimetamine määruses nr 1393/2007 ette nähtud edastusviise kasutades.

54 Teiseks, mis puudutab niisuguse hüpoteesi tagajärgi, kus nõude esitaja on juba varem teostanud kättetoimetamise määruses nr 1393/2007 ette nähtud edastusviisi kasutades, siis tuleb märkida, et see määrus loetleb ammendavalt erinevad edastusviisid (vt kohtuotsus Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, punkt 32), mida saab kasutada kohtuväliste dokumentide kättetoimetamiseks määruse artikli 16 alusel.

55 Konkreetselt sätestab määruse artikkel 2, et põhimõtteliselt toimub dokumentide edastamine liikmesriikide määratud edastavate asutuste ja vastuvõtvate asutuste vahel (kohtuotsus Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, punkt 30).

56 Lisaks näeb see määrus 2. jaotises ette muud võimalikud edastusviisid, nagu konsulaar- või diplomaatiliste kanalite kaudu edastamine, diplomaatiliste või konsulaaresindajate kaudu kättetoimetamine, postiteenuseid kasutades kättetoimetamine või ka iga huvitatud isiku taotlusel otse adressaatliikmesriigi ametiisiku, ametniku või muu pädeva isiku kaudu kättetoimetamine (kohtuotsus Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, punkt 31).

57 Eeltoodu taustal tuleb siiski täpsustada esiteks, et määrus nr 1393/2007 ei kehtesta selles ette nähtud erinevate edastusviiside hierarhiat (kohtuotsus Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, punkt 31, ja Plumex, C-473/04, EU:C:2006:96, punkt 20).

58 Teiseks tuleb märkida, et nagu rõhutab ka kohtujurist oma ettepaneku punktides 78 ja 79, on määruses asjassepuutuvate dokumentide kiire piiriülese edastamise tagamiseks jäetud kehtestamata edastavate asutuste või vastuvõtvate asutuste, diplomaatiliste või konsulaaresindajate, adressaatliikmesriigi ametiisiku, ametniku või muu pädeva isiku kohustus kontrollida, kas põhjused, miks nõude esitaja teostab kättetoimetamist määruses ette nähtud edastusviiside kaudu, on õiged või asjassepuutuvad.

59 Nendest kaalutlustest tuleneb, et kohtuväliste dokumentide kättetoimetamiseks võib nõude esitaja mitte ainult valida ühe või teise määruses nr 1393/2007 ette nähtud edastusviisi vahel, vaid ka kasutada samal ajal või üksteise järel kahte või veel enamat edastusviisi, mida ta peab juhtumi asjaolusid arvestades õigeimaks või kohaseimaks (vt selle kohta kohtuotsus Plumex, C-473/04, EU:C:2006:96, punktid 21, 22 ja 31).

60 Järelikult jääb kohtuvälise dokumendi kättetoimetamine mõne määruses nr 1393/2007 ette nähtud edastusviisi kaudu võimalikuks isegi siis, kui dokument on juba varem edastatud viisil, mida selles määruses ei ole ette nähtud.

61 Arvestades kõiki eespool esitatud kaalutlusi nende kogumis tuleb kolmandale küsimusele vastata, et määrust nr 1393/2007 tuleb tõlgendada nii, et kohtuvälise dokumendi kättetoimetamine vastavalt selles määruses kehtestatud korrale on võimalik ka siis, kui nõude esitaja on selle dokumendi juba varem kätte toimetanud, kasutades muud, selles määruses mitte ette nähtud edastusviisi või ka selles määruses ette nähtud mõnda teist edastusviisi.

Neljas küsimus

62 Neljandas küsimuses soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 1393/2007 artiklit 16 tuleb tõlgendada nii, et selle artikli kohaldamisel tuleb igal üksikjuhul kontrollida, kas „kohtuvälise dokumendi" kättetoimetamisel on piiriülene toime ja see on vajalik siseturu nõuetekohaseks toimimiseks.

63 Mis puudutab esiteks piiriülest toimet, siis piisab, kui meenutada, et määrus nr 1393/2007 on meede, mis vastavalt EÜ artikli 61 punktile c ja EÜ artiklile 65 kuulub tsiviilasjades tehtava õigusalase koostöö valdkonda, millel on just selline toime (vt selle kohta kohtuotsus Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, punkt 53).

64 Nii näeb selle määruse artikli 1 lõige 1 *expressis verbis* ette, et välja arvatud valdkonnad, millele määrus ei laiene, kohaldatakse seda tsiviil- ja kaubandusasjades, kui kohtu- või kohtuväline dokument tuleb kättetoimetamiseks edastada „ühest liikmesriigist teise".

65 Seega kuna kohtudokumendi või nagu käesolevas asjas kohtuvälise dokumendi kättetoimetamise piiriülene toime on määruse nr 1393/2007 kohaldamise objektiivne eeltingimus, tuleb seda tingimust pidada niisuguseks, mis on alati kindlasti täidetud, kui dokumendi kättetoimetamine kuulub selle määruse kohaldamisalasse ning see peab sel juhul toimuma vastavalt selle määrusega kehtestatud süsteemile.

66 Mis puudutab teiseks siseturu nõuetekohast toimimist, siis puudub vaidlus selles, et see on viidatud määrusega kehtestatud kättetoimetamise mehhanismi peamine eesmärk, nagu nähtub ka määruse nr 1393/2007 põhjendusest 2 (vt selle kohta kohtuotsus Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, punkt 55).

67 Seda tausta arvestades ja kuna kõik nimetatud määruses sätestatud kohtu- ja kohtuväliste dokumentide edastamisviisid on ette nähtud just selle eesmärgi saavutamiseks, on õiguspärane asuda seisukohale, et kui nende edastamisviiside kasutamise tingimused on täidetud, aitab niisuguste dokumentide kättetoimetamine igal juhul kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele.

68 Järelikult, nagu toonitab ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 71, ei saa siseturu nõuetekohast toimimist pidada asjaoluks, mida tuleb analüüsida enne iga kättetoimetamist määruses nr 1393/2007 ja muu hulgas selle artiklis 16 ette nähtud korras.

69 Arvestades kõiki eespool esitatud kaalutlusi nende kogumis tuleb neljandale küsimusele vastata, et määruse nr 1393/2007 artiklit 16 tuleb tõlgendada nii, et kui selle artikli kohaldamise tingimused on täidetud, ei tule igal üksikjuhul kontrollida, kas kohtuvälise dokumendi kättetoimetamisel on piiriülene toime ja kas see on vajalik siseturu nõuetekohaseks toimimiseks.

Kohtukulud

70 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1393/2007 kohtuväliste ja kohtudokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades („dokumentide kättetoimetamine”), millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000, artiklit 16 tuleb tõlgendada nii, et selles artiklis kasutatud mõiste „kohtuväline dokument” hõlmab mitte ainult asutuse või ametiisiku koostatud või tõestatud dokumente, vaid ka eraõiguslikke dokumente, mille ametlik edastamine välismaal elavale või asuvale adressaadile on vajalik mõne õiguse või õigusliku nõude teostamiseks, tõendamiseks või kaitsmiseks tsiviil- või kaubandusasjas.**

2. **Määrust nr 1393/2007 tuleb tõlgendada nii, et kohtuvälise dokumendi kättetoimetamine vastavalt selles määruses kehtestatud korrale on võimalik ka siis, kui nõude esitaja on selle dokumendi juba varem kätte toimetanud, kasutades muud, selles määruses mitte ette nähtud edastusviisi või ka selles määruses ette nähtud mõnda teist edastusviisi.**

3. **Määruse nr 1393/2007 artiklit 16 tuleb tõlgendada nii, et kui selle artikli kohaldamise tingimused on täidetud, ei tule igal üksikjuhul kontrollida, kas kohtuvälise dokumendi kättetoimetamisel on piiriülene toime ja kas see on vajalik siseturu nõuetekohaseks toimimiseks.**

Allkirjad